

**Ξεριζωμός και εγκατάσταση Ποντίων κατοίκων
χωρίου Χορτοκοπίου (πρώην Δράνοβα)**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ιερέυς - Δάσκαλος

Ξεριζωμός και εγκατάσταση Ποντίων κατοίκων χωριού Χορτοκοπίου (πρώην Δράνοβα)

Μετά την Μικρασιατική καταστροφή του 1922 και την συνθήκη της Λωζάνης που προέβλεπε την ανταλλαγή πληθυσμών (των ελληνικών του Πόντου, Μικράς Ασίας και Θράκης), άρχισε ο ξεριζωμός των κατοίκων από τις πρατρογονικές τους εστίες. Οι κάτοικοι του σημερινού χωριού Χορτοκοπίου, όλοι ανεξερέτως προέρχονται από την περιοχή Τραπεζούντος (Νομός Τραπεζούντας), επαρχίας Ροδοπόλεως (Ματσούκας) που είχε πρωτεύουσα την πολη Τζεβισλίκ (Δικαιοσημον). Προέρχονταν δε από τα χωριά : 1) Χορτοκόπι, το όνομα του οποίου δόθηκε και στο χωριό Δράνοβα του Πράβιου (Ελευθερούπολη Καβάλας) επειδή οι περισσότεροι ήσαν από το χωριόν αυτό, 2) Καπήκιοϊ, 3) Λαραχανή και 4) Λιβερά ή Λιβερά και Σκαλίτα.

Έφθασαν στην Ελλάδα τον Σεπτέμβριο του 1923 και αποβιβάστηκαν άλλοι στον Πειραιά (οι του χωριού Χορτοκοπίου), άλλοι στην Καλαμαριά Θεσσαλονίκης και άλλοι στην Καβάλα. Ήταν όλοι ανταλλάξιμοι με τους εδώ Τούρκους.

Ο ξεριζωμός τους έγινε βίαια χωρίς να μπορούν να πάρουν τίποτα μαζί τους. Ήρθαν με ένα μπόγο στο χέρι. Από ανάγκη εξεύρεσης χώρου μόνιμης εγκατάστασης (λόγω των μεγάλων οικογενειακών αριθμών ατόμων) έψαχναν και ρωτούσαν να βρουν τόπο κατάλληλο που να έχει περίπου τις ίδιες κλιματολογικές συνθήκες με την ωραία πατρίδα τους.

Έτσι κάποιος από τους εκ Χορτοκοπίου πρόσφυγες, ο Αναστάσιος Παπαδόπουλος, απόφοιτος της Μεγάλης του Γένους Σχολής Κωνσταντινουπόλεως, που είχε διορισθεί ως διαχειριστής στο Ορφανοτροφείο Πράβιου (Ελευθερουπόλεως), αδελφός του δασκάλου του Φροντιστηρίου Τραπεζούντος Αντώνιου Παπαδόπουλου, ύστερα από επίσκεψη του στο λίγο ψηλότερα από το Πράβι χωριό Δράνοβα, που κατοικούνταν μόνο από Τούρκους και οι οποίοι ετοιμάζονταν να φύγουν, είδε και διακρίβωσε ότι το χωριό αυτό ήταν κατάλληλο, με εξαιρετικό κλίμα και έμοιαζε με το χωριό Χορτοκόπι του Πόντου. Έτσι διεμήνυσε στον αδελφόν του δάσκαλο Αντώνιο Παπαδόπουλο, που βρισκόταν στον Πειραιά με άλλες συγγενικές του οικογένειες, 16 τον αριθμό, ότι βρήκε χωριό κατάλληλο για εγκατάσταση. Ήρθε μια αντιπροσωπεία, είδε διεκρίβωσε και αποφάσισε να έρθουν να εγκατασταθούν (όταν ήρθαν οι Τούρκοι ήταν ακόμη στο χωριό Δράνοβα). Ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στην Δράνοβα, μερίμνη της Κρατικής Πρόνοιας, στην αρχή 16 οικογένειες, όλες εκ του χωριού Χορτοκόπι του Πόντου και μετά άλλες 48 οικογένειες από τα άλλα χωριά του Πόντου. Συνολικά 64 οικογένειες.

Η επιλογή του τόπου εγκατάστασης έγινε από τους ίδιους και όχι από το Κράτος όπως είπαμε παραπάνω. Βέβαια το Κράτος έδωσε κάποια βοήθεια σε κάθε

οικογένεια. Από δύο (2) πρόβατα, μία (1) αγελάδα, όνους, άλογα και ημιόνους και αυτά για άμεση ευασχόληση με το γεωργικό επάγγελμα. Στην αρχή ασχολήθηκα με την υλοτομία. Έκοβαν ξύλα από το βουνό και τα πουλούσαν στο Πράβι έναντι μικρού αντιτίμου.

Το 1931 έγινε οριστική διανομή χωραφιών και εδόθη κλήρος από 12 στρέμματα για καλλιέργεια καπνού και το 1938 διανομή άλλων 13 στρεμμάτων σε κάθε οικογένεια. Συνολικά κλήρος γεωργικός για αποκατάσταση 25 στρέμματα. Τα 13 στρέμματα εδόθησαν από τα αποξηραθέντα Τενάγη των Φιλίππων (βάλτα). Εξάιρεση έγινε μόνο στους πολυτέκνους τους οποίου εδόθησαν στρέμματα ανάλογα με τα άτομα της οικογένειας.

Σπίτια δόθηκαν στους πρόσφυγες από την επιτροπή αποκαταστάσεως προσφύγων τα ήδη υπάρχοντα τούρκικα και σε όσες οικογένειες ήρθαν μετά ο Εποικισμός του έκτισε από ένα μικρό σπίτι.

Αυτά όλα δόθηκαν από το Κράτος σε αντιστάθμισμα των περιουσιών τους που άφησαν στον Πόντο.

Πρώτη απασχόλησης τους η υλοτομία (ξύλευση) και η γεωργική καλλιέργεια.

Το μορφωτικό επίπεδο των προσφύγων ήταν χαμηλό. Μόνο οι άνδρες γνώριζαν γράμματα ενώ οι γυναίκες ήταν αγράμματες.

Υπήρχε όμως δάσκαλος, ο Αντώνιος Παπαδόπουλος Απόφοιτος της Μεγάλης του Γένους Σχολής, στην Κωνσταντινούπολη και Απόφοιτος του διδασκαλίου του Φροντιστηρίου της Τραπεζούντας με αναγνώριση του πτυχίου από το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ο Δάσκαλος αυτός ανέλαβε την επιμόρφωση των κατοίκων, υπηρέτησε στο χωριό του ως διδάσκαλος επί 30 χρόνια και ανέβασε το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων σε αξιοζήλευτο σημείο.

Στο σύνολο αυτό των οικογενειών υπήρχαν και άλλοι εγγράμματοι, ο Ιωάννης Ευθυμιάδης ο οποίος υπηρέτησε και ως δάσκαλος προσωρινός και ο Αναστάσιος Χωλίδης δάσκαλος που υπηρέτησε επί πολλά χρόνια στο χωριό Οσμανλή (Χρυσόκαστρο, χωριό επίσης προσφυγικό) και επί λίγο διάστημα στο Χορτοκόπι όταν ο Αντώνιος Παπαδόπουλος πήρε σύνταξη.

Οι κάτοικοι παρέμειναν στο χωριό Δράνοβα (Νέο Χορτοκόπι) μέχρι το 1960. Λόγω όμως της μεγάλης απόστασης του χωριού από τα χωράφια τους που βρίσκονταν στα Τενάγη των Φιλίππων και στην θέση Παλιόπραβο, απόσταση μιάμισης ώρας με τα πόδια, αναγκάστηκαν το 1960 να μεταφέρουν το χωριό τους στη θέση Παλιόπραβο για να διευκολυνθούν στις εργασίες τους παρά το δυσμενές κλίμα του.

Η πρωτοβουλία μεταφοράς του χωριού στην νέα θέση ήταν παρά την αντίθεση του γηραιού δασκάλου Αντώνιου Παπαδόπουλου. Δεν υπήρχε άμεση Κρατική συνδρομή, κατόπιν όμως ενεργειών των προυχόντων του χωριού ηναγκάστη το κράτος να βοηθήσει μόνο στην παραχώρηση οικοπέδων με την

διάθεση τοπογραφικού συνεργείου. Τα οικόπεδα εδόθησαν επί πληρωμή. Ουδεμία οικονομική βοήθεια εδόθη από το κράτος και ουσιαστικά δύο φορές ξεριζώθηκαν οι κάτοικοι. Από τα ανωτέρω συμπεραίνεται ότι ο μοναδικός λόγος μεταφοράς του χωριού ήταν η διευκόλυνση των κατοίκων στις γεωργικές τους εργασίες.

Η εγκατάσταση των κατοίκων ήταν αμειψή. Εντόπιοι στο χωριό Δράνοβα δεν υπήρχαν παρά μόνο οι Τούρκοι κάτοικοι που ύστερα από λίγο διάστημα έφυγαν ήρεμα με όλα τα υπάρχοντά τους. Ακόμη και τις γάτες τους πήρανε σε αντίθεση με την βίαιη φυγή των Ελλήνων. Αυτοί ήταν και είναι οι Τούρκοι.

Έτσι οι νεοεγκατασταθέντες πρόσφυγες δεν είχαν προβλήματα με εντοπίους εκτός από μικροπροβλημάτων που είχαν με τους εντοπίους Έλληνες του Πραβίου και αυτά για την κατανομή της γύρω γεωργικής και δασικής περιοχής. Μετά όμως από τον διακανονισμό των συνόρων του χωριού, αποκαταστάθηκε η συνεργασία με τους κατοίκους του Πραβίου και οι σχέσεις βελτιώθηκαν σε σημείο που οι περισσότεροι των εντόπιων κατοίκων του Πραβίου παραθέρριζαν μέχρι και το 1960 στο Χορτοκόπι (πρώην Δράνοβα) λόγω του εξαιρετικού κλίματός του.

Στην πρώτη γενιά των προσφύγων δεν έγιναν μικτοί γάμοι με κανένα από τους κατοίκους των γειτονικών χωριών που είχαν εντοπίους, πράγμα του σήμερα ανετράπη και οι γάμοι δίνουν και παίρνουν.

Τα ήθη και τα έθιμα, τα καθαρά ποντιακά και παραδοσιακά, διατηρούνται μέχρι σήμερα και υπάρχει ο Αθλητικός και Πολιτιστικός Σύλλογος με πλούσια δραστηριότητα.

Θεόδωρος Παπαδόπουλος
Ιερέυς και Δάσκαλος